

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hozva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 4.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 4. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914. január 6

Magyar missió.

Csillag támadt Napkeleten, mely hirdette, hogy a pogányoknak is eljött a nagy király: a Megváltó, akitől a próféta megjövendölte, hogy Jákóbból támadt csillag jelzi majd megjövését. És a Napkelet elküldte három képviselőjét annak jeléül, hogy a magukénak is tartják azt, aki elküldetett. Azért a vizkereszt a missiók, a pogányok megtérítésén fáradozó missiók ünnepe.

De mikor a távol kelet pogányaira felhívjuk a figyelmet, első sorban ne feledkezzünk el a modern pogányokról, elvesztett testvéreinkről: a munkások ezreiről, akiket a szociáldemokrácia ragad el tőlünk s akik tüntetve vallják magukat vallástalanoknak.

A hamis alapon értelmezett szociálizmus elhitette velük, hogy eszméi világmegváltó eszmék, de sem a szocialisták nem tettek értük semmit, sem eszméik nem váltották meg a világot a nyomortól s testvéreink nem nyertek semmit, hanem ahelyett elvesztették azt a békét is, melyet a világ nem adhat, csak elvehet: a lelki békét. A szociáldemokrácia nem vette el a testi nyomort, hanem adott egy másikat is, a lelki nyomorúságot.

Be kell vallanunk, hogy a mi nemtörődésünk idézte elő ezt a romlást: nem törődünk eleget szegény munkás testvéreinkkel, akiket Megváltónk annyira szeretett; nem törődünk eléggé azokkal a szegényekkel, akiknek a Megváltó evangéliumát hirdette. És engedjük, hogy az ámitók elhitessék a néppel, hogy minden szerencsétlenség

oka a vallás, melytől el kell szakadnia, ha gazdasági bajaitól szabadulni akar.

A szociáldemokrácia gyűlöletet hirdet a társadalom többi osztályaival szemben, s ma a munkásság jó része elienséggként áll szemben a többi osztályokkal, pedig a gyűlölet hirdetésének sohasem volt jogosultsága s ma annál kevésbé van, mert a felsőbb osztályok sohasem mutattak több szeretetet az alsóbb osztályokkal szemben, dacára annak, hogy ezek sohasem gyűlölték jobban azokat. Gyűlölettől izzó társadalom fenn nem állhat, mert minden társadalom csak a szeretet alapján állhat fenn.

Az igazi szociálizmusnak tanításai készen megvannak a Krisztus tanításában és ezeknek a gazdasági életre alkalmazása a keresztény szociálizmus. A keresztény szociálizmus a jövő és a keresztény szociálizmus nem más, mint maga a kereszténység. Magyarország hercegprimása hirdette a legutóbbi katolikus nagygyűlésen, hogy a népszövetségnek a keresztény szociálizmussal karöltve kell haladnia. Ez az idők jele.

Mikor a szociálizmus alapokat keres, melyekre a társadalmat felépítse, ezeket az alapokat nem találhatja meg csakis a Krisztus tanításában. Ezekre az alapokra épít a keresztényszociálizmus.

Fel kell használnunk ezt az időt, mikor a nép kiábrándult a szociáldemokráciából, mikor eszméi hitüket veszítették. Most van alkalmunk bizonyítani a népnek, hogy a világot megváltó eszmék a mi birtokunkban vannak s hirdetni

kell ezeket az eszméket épp oly hévvel, mint az ámitás agitátorai tették. Be kell bizonyítanunk, hogy a vallást semmi mással pótolni nem lehet. Csak most láthatjuk, hogy a kereszténység mennyi szelidséget és emberiséget hozott a társadalomba és hogy egyedül a vallás az, mely képes felemelni az embert és az önmérsékleten, a jóságon és a lelki tisztaságon képes tulragadni az embert egészen az odaadásig és az áldozatkészségig.

Be kell bizonyítanunk, hogy a keresztény eszmék képesek az emberiséget újra és újra megváltani.

Más nemzetek milliókat áldoznak Ázsia, Afrika pogányainak megtérítésére. Mi ezen a téren meglehetősen elmaradtunk. Legalább gondoljunk azokra a magyar testvéreinkre, akik itt sinylődnek modern pogányság igája alatt. Ezeknek vigyük meg a keresztényszociálizmus világosságát — ez legyen a legszebb magyar missió!

Bonyodalom Albániában. A Vossische Zeitung jelenti: Wied herceg elhalasztotta Albániába való elutazását egyrészt, mert Délalbanában a helyzetet még nem tisztázták teljesen, másrészt, mert az a szándéka, hogy székhelye egyelőre Durazzo lesz, élénk ellenmondásra talál. Északon ugyanis attól félnek, hogy Wied herceg Durazzoiban tulságosan is Esszád basa befolyása alá kerülne, akit délen és északon egyaránt gyűlölnék és hogy Esszád basa rá fogja venni Wied herceget, hogy Tiránát válassza jövő fővárosául, ez a város pedig teljesen Esszád basa hatalmában van.

Farkas-féle szagtalan és kellemes ízű csukamájolaj a legtáplálóbb. Ára 1 K 40 fill.

Kapható:

FARKAS ISTVÁN
Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rimanóczy-palota Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13-02.

Szabadkőműves vagy függetlenségi?

A pártközi konfe- rencia tanulságai.

Különösen az utóbbi időben panaszok merültek fel, hogy Nagyvárad város törvényhatóságában nem járnak el kellő tapintattal, mikor az egyes szakszervezetekben megüresedő helyek betöltéséről van szó.

Most, a városatyaválasztásokon sok régi tag kimaradt a törvényhatóságból s így a szakszervezetekben is igen sok hely üresedett meg.

Rimler Károly polgármester azt óhajtott, hogy simán menjen keresztül a szakszervezetek megalakítása a közgyűlésen s ezért pártközi értekezletet hívott össze, amelyen a munkapárt részéről dr Medvigy Gábor, dr Moskovits József és dr Mihelyi Lajos, a függetlenségi párt részéről pedig dr Olasz Béla és Kelen Béla jelentek meg. Dr Adorján Emil családi gyászja miatt nem jelent meg.

Az értekezlet meddő maradt, megegyezés nem jött létre.

Amint értesülünk, az értekezlet meddőségének nagy részben a függetlenségi párt-hoz tartozók az okai. Különösen dr Olasz Béla elfoglalt álláspontja igazolja, hogy a függetlenségi párt irányítói az utóbbi időben egészen más utra tévedtek, mint amelyen azelőtt haladtak ők s haladnak a független érzelmi polgárok tulnyomó része ma is. Ez az ür, ugylátszik, mindinkább nagyobodik a párt vezetői és a párt-hoz tartozó polgárok között.

Vagy a szabadkőműves befolyás foglalt tért a függetlenségi párt vezetőségében, vagy a vezető férfiak tévedtek be a szabadkőműves páholyba s ezek szája ize szerint akarják vezetni a 48-as magasztos elvekért lelkesedő polgárokat.

A vezetőségnek ez a legújabb politikája idézte elő az újvárosi városatyaválasztáson a függetlenségi párt teljes kudarcát.

Ez a politika nyilatkozott meg vasárnap a pártközi konferencián.

Dr Olasz Bélának nem az fájt, hogy dr Adorján Emil akadályoztatása folytán miért nem hívtak meg egy másik függetlenségi városatyát, hanem a felett kesergett, hogy a szabadkőművesekből és szociálistákból összeverődött néhány tagu Polgári Kört miért nem hívta meg az értekezletre a polgármester.

Dr Medvigy Gábor erre azzal felelt, hogy akkor a Katholikus Népszövetséget is meg kellett volna hívni.

A tárgyalások további folyamán még bizonytalanabbá vált, hogy dr Olasz Béla a függetlenségi pártot, vagy a szabadkőműves páholyt képviseli-e az értekezleten.

Az egyes bizottságokba a szabadkőműveseket akarta beválasztani, ahelyett, hogy a függetlenségi párt tagjait ajánlotta volna.

A jogügyi bizottságba dr Perczel Adolfot, az iskolaszékbe Ágoston Pótert, a páholy nagymesterét, dr Grosz Menyhértet és Bíró Márkot ajánlotta. Szemenszedett szabadkőművesek mindannyian.

Arról már hallottunk, hogy tősgyökeres függetlenségi, akik nem csak fáradtságot, de anyagi áldozatot sem kíméltek annak idején, a függetlenségi eszmék terjesztésé-

ért, nagy keserőséggel látják ezeket az állapotokat a függetlenségi párt vezetésénél, s féltik a pártot a teljes zülléstől, mert a most követett politika csakugyan oda vezet, hogy lesznek a törvényhatóságban szabadkőművesek, destruktív elemek feleszámmal, de nem lesznek — függetlenségi polgárok.

Reformok

a nagyvárad—belényes—vaskóhi vonatnál.

Az új személyvonat pár. Gyorsabb lesz a közlekedés.

A nagyvárad—belényes—vaskóhi vasút igazgatósága tegnap tartotta első ülését, a melyen az új elnök, dr Beöthy László v. b. t. t. volt kereskedelemügyi miniszter elnökölt.

Az új elnök a négy órás alföldi vonattal érkezett s a vasuti állomástól egyenesen a társaság Lukács György-utcai helyiségébe hajtatott, a hol már akkor az igazgatóság tagjai teljes számban együtt voltak s a volt kereskedelmi minisztert általános lelkes örömmel fogadták.

Dr Beöthy László az elnöki széket elfoglalva, az igazgatósági ülés megnyitásával kapcsolatban rövid beszédet mondott, melyben a vasut részvénytársaságot odaadó munkásságáról biztosította.

Fetser Antal az igazgatóság és általában a részvénytársaság nevében rendkívül meleg szavakkal adott kifejezést mindnyájuk örömének a fölött, hogy Beöthy László a részvénytársaság elnökségét elfogadni szíves volt. Méltatta Beöthy László kiváló egyéniségét; az ő elnökségével a vasutársaságra valóban boldog új esztendő következik el. Szívvel kívánja, hogy az Uristen az új el-

A TÜKÖR.

— Japán novella. —

Ezúg japán tartományban egy kis helységében élt valamikor egy család, melynek tagjai voltak Szakurei ur, a felesége és Amoj nevű leánya, ki öröme és büszkesége volt a szüleinek.

Megesett egyszer, hogy Szakurei ur, ki közhivatalnok, talán éppen polgármestere volt városkájának, néhány napra a birodalom fővárosába ment és magára hagyta feleségét és leányát.

Mikor hazaérkezett, kedvesei az öröm kitöréseivel fogadták. A szép Amoj örömet talán kissé önzőnek is lehetett volna mondani, mert atyja temérdek szép ékszert és csecsebecsét hozott kedves kis leányának a messze nagy városból, de azért ne vegyük ezt rossz néven reki, mert előfordul efféle más országokban is. Szakureiné is sok szép ajándékot kapott, de legnagyobb örömet mégis egy tükörben lelta, melynek hátulsó lapja tiszta aranyból volt, előlő lapját pedig ragyogóan tiszta kristály-sík alkotta. Ez volt az első tükör mely valaha abba kis esiny, Isten háta mögött lévő városba tevedett.

Már látom, hogy olvasóim, különösen pedig olvasónőim hitetetlenül mosolyognak e kijelentésen, mert hiszen gyermekkoruktól fogva hozzászórtak a hiúságnak ehhez az

eszközhöz s előbb megismerkedtek vele, mint az abécével, ám a dolog mégis úgy áll, a mint mondom. Szakureiné, kinek szívet gyönyörkötő módon egyszerű lelkület volt, tágranygolt szemmel és ajakkal állt meg, mikor életében először látta meg a saját tükörbeli képét s csak jóskára fakadt az elragadtatásnak erre a kiáltására:

— Oh, nézd csak, drága Szakurei, mily gyönyörű kép ez! S kinyitja a száját és kacag! Szinte olyan, mintha mondani akarna nekem valamit! Nezz csak ide, mily különös! S a kimonója szakasztottan olyan, mint az enyém!

— Nagy gyermek vagy te, édes feleségem! Hát nem látod, hogy az a kép senki más, mint te magad? Az a mosolygó szem, az az eperajak a tied! Azt a csudadolgot, amit most a kezdedben tartasz tükörnek hívják s a nagyobb városokban minden nőnek van belőle legalább tíz darab minden szobájában!

Hogy egészen őszinte legyek, meg kell vallanom, hogy a signora nagy örömet érzett szíve mélyén, hogy oly szépnak ismerte meg magát és napközben, mikor azt hitte, hogy nem figyeli Amoj, kinek nem akart rossz példaadással szolgálni, nagyon sokszor kereste gyönyörűségét abban, hogy a tükörhöz osont és csodálta benne szépséges arcát.

De a veszedelmes játéknak elég hamar

vége szakadt, mert Szakureiné, ki nagyon becsületes gondolkodású nő volt, kezdette szégyenlenni a nagy hiúságát s hogy ne esék többé a kísértésbe, elrejtette a tükört megszámlálhatatlan fényezett kazettáinak legtitkosabb rekesztékébe és szentül megesküdött, hogy többé nem veszi elő rejtekéből.

S élete, minden kísértéstől menten, visszatért ismét szokott mesgyéjére. De hajh, Japánban is megterem az a fű, amelynek fájdalom a neve! S egy napon, egy szomorú napon, az immár csodaszép hajadonná serdült Amoj önfeláldozó ápolásának nem sikerült megmenteni a haláltól drága anyjának életét.

Nem irom le előttetek sem a leány, sem atyjának kétségbeesését, hogy meg ne szomorítsalak benneteket.

Mikor a beteg átlátta, hogy nemsokára vége lesz, megfogta leányának kezét s gyengülő hangon így szólt hozzá:

— Amoj, édes lányom, rövid idő múlva magadra maradsz atyáddal! Szeresd őt teljes szivedből és ne felejtse el engemet sem! Ha már nem leszek, ne mulasd el egy nap sem, hogy bele ne tekints abba az aranyhátú kristálydarabba, melyet a fehérműszekrényem fényezett kazettájában lensz, mert az én képem fog abból reád tekinteni, mosolyogva, mint egykor, egészséges koromban és boldog napjaimban.

A leány megígérte, hogy teljesíteni fogja

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata

Károlyi tér 7. sz. am. (Parkolcs-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épület-tetőnkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbműségű butorok javítása és fényezése (a helyszínen is) azonnal jutányos áron eszközöljük. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk

nököt, a részvénytársaság büszkeségét sokáig éltesse.

A jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadták az üdvözlő beszédet; még Száhlender Károly mondott néhány üdvözlő szót, mire Beöthy meghatva köszönte meg az ovációt s ismételtel biztositotta az igazgatóságot kitartó munkásságáról.

Az igazgatóság ezután folyó ügyeket tárgyalta, melyek közül legfontosabb az a változás, mely a vasut menetrendjében a nyáron be fog következni.

Régi a panasz, hogy a belényes—vas-kóhi vonaton kevés személyszállító vonat jár s az is esigalassúsággal közlekedik. A nyári menetrendben ezek a panaszok orvoslást nyernek, amennyiben be lesz állítva a harmadik személyszállító vonatként is. Május 1-től kezdve két személyvonat és egy személyszállító tehervonat fog indulni naponta Nagyváradról Vaskóhira és ugyanannyi Vaskóhira Nagyváradra; menetsebességük is a jelenleginél másfél órával rövidebb lesz. A menetrend körülbelül következőleg fog alakulni:

Nagyváradról indul	Vaskóhira érkezik
reggel 4 óra 30 p.	d. e. 10 óra 25 p.
délután 1 » 30 »	d. u. 6 » 40 »
délután 5 » 30 »	este 11 » — »

A megfelelő ellenvonatok a következő menetrend szerint fognak közlekedni:

Vaskóhira indul	Nagyváradra érkezik
reggel 3 óra — p	reggel 8 óra 20 p
délután 11 » — »	délután 4 » 36 »
délután 5 » 20 »	este 11 » — »

A Nagyváradra 4 óra 36 percekor délután érkező vonat *Váradvelencén* fog csatlakozást kapni úgy a budapesti gyors-, mint

anyja kívánságát és Szakureiné boldogan hunyta le szemét s lelke felszállt a magasságba.

Amoj nem is feledkezett meg ígéretéről s minden nap elővette a tükröt rejtekéből, hogy megnézzze benne azt a képet, melyet anyja egykori, még az ifjúkor üdességében és elragadó szépségében fényeskedő képének hitt.

S ennek a képnek mondotta el Amoj minden apró gondját és minden örömét, a mint az anyjának mondotta el egykoron és tartózkodott minden olyan cselekedettől, mely a szomorúság árnyékát vethette volna a drága elhunytak arcára.

Szakurei urnak, ki felesége halála után minden szeretetét leányára áldozta, már több ízben feltűnt az a mély csodálat és imádat, mellyel Amoj a tükörbe néz s egyszer szóba hozta a leánya előtt.

— Atyám, felelte a leány ragyogó szemmel és meghatottságtól elfuló hangon — atyám, azért nézek a tükörbe, hogy meglásam benne az én szeretett anyámat és beszélgethessek vele. Megígértem ezt neki, mielőtt meghalt belépett abba a szép kertbe, melyben örökké tart a tavasz!

Nagy könnyecsek gördültek alá Szakurei ur szakálára; de nem volt bátorsága, hogy lerontsa azt a szép tévedést, mely rab-ságban tartotta leányát. Nem akarta megmondani Amojnak, hogy saját, a szeretett halottéhoz oly csodásan hasonló szépséges arca az, mely szeretettel mosolyog reá a tükörből.

a kolozsvári személyvonathoz. Természetesen Szombatság—Venterrogos állomásról megfelelő csatlakozó személyvonatok fognak indulni Bihardobrosd felé.

Az új menetrenddel a közönség régi óhaja nyer kielégítést; ha az új személyvonat bevalik, még további fejlesztésre is van kilátás.

Az új éra, mely Beöthy László égiske alatt, a Forgalmi Bank közremunkálásával indul meg a belényesi vasutnál, a jövő fejlődése szempontjából a legszebb reményekkel biztat.

Az új városatyák bemutatkozása.

A közgyűlés tárgysorozata.

Csütörtökön, január 8-án tartja ez évben első közgyűlését Nagyvárad város törvényhatósága.

A tárgysorozat első tekintetre igen silánynak tűnik fel, de ha átnézzük, akkor látjuk, hogy a kitűzött 19. ügy között van annyi nagyobb fontosságú kérdés, hogy akár az új városatyák valamennyie megtarthatja a szűzbeszédét.

Az új törvényhatósági tagok különben mindjárt a közgyűlés elején gyakorolhatják magukat a voksolásban: a közigazgatási bizottság 5 tagját választják meg titkos szavazással.

A szakbizottságok megalakításánál is valószínűleg lesz egy pár szavazás, mert a pártközi megegyezés esütörtököt mondott s egyszerű ajánlással aligha megy keresztül a kérdés.

Elégé érdekes dolog lesz a kapuzárásról szóló szabályzat és a hirdetéskezelésének a kérdése is.

A tárgysorozat különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése.
2. Az igazoló választmány jelentése a törvényhatósági bizottsági tagok választásáról.
3. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizetők törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének egybeállításáról.
4. A köz igazgatási bizottságban üresedésbe jött 5 bizottsági helynek választás utján betöltése.
5. Szakbizottságok megalakítása.
6. A m. kir. belügyminiszter a kapuzárásról alkotott szabályrendeletet jóváhagyási záradékkal el látva megküldi.
7. A m. kir. iparoktatási főigazgató megkeresése a n.-várad-i fa- és fémipari szakiskola felügyelő bizottságába két törvényhatósági bizottsági tagnak kiküldése iránt.
8. A tanács javaslata kapcsán beterjeszti Csongrád vármegye közönségének a vicinális és községi közutak ármentesítési járulék fizetése alóli felmentése tárgyában a m. kir. kormányhoz intézett s ide támogatás végett megküldött feliratát.
9. A tanács javaslata kapcsán beterjeszti dr. Weisz Márton és társai törvényhatósági bizottsági tagoknak a hirdetési ügy kezelése tárgyában hozott tanács határozat ellen beadott felebbezését.
10. A tanács jelentése az 1912. évre kiutalt 75.000 kor. államsegély felhasználásáról.
11. A tanács jelentése a városi nyilvános könyvtár részére kiutalt államsegélyről.
12. A tanács jelentése a beruházási alapból kölcsönvett 52 ezer korona tárgyában.

13. A tanács jelentése a Körözs-partfal építésénél felmerült tulkiadás tárgyában.
14. A tanács a nagyvárad-i Sport-egyleteknek a Sport-ter bérletére vonatkozólag a várossal megkötött szerződések felbontása iránt javaslatot tesz.
15. A polgármester a város közuti alapjának 1911. és 1912. évi zárszámadását beterjeszti.
16. A tanács javaslata a honvédtűzér laktanya tervezési munkálataiért Csordasies Ferenc városi építőmester megjutalmazása tárgyában.
17. A tanács a tolonccélmezésre vonatkozólag Kleinfeld Félixnével megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.
18. Szabadságidő engedélyezések.
19. Központi választmány az 1914. évre érvényes országgyűlési képviseléválasztók névjegyzékét beterjeszti. Miről a törvényhatóság t. tagjait azzal értesitem, hogy a fent felsorolt tárgyak a közgyűlést megelőzőleg 24 órával hivatalos helyiségben bárki által megtekinthetők.

Bordé Ferenc, főjegyző.

ELFOGTÁK

A NAGYVÁRADI SIKKASZTÓT.

Jelentette a *Tiszántúl* azt a legújabb sikkasztást, amelyet a városi pénztárnál *Milotay Sándor* szakdíjnok követett el. Az utólagos vizsgálat kiderítette, hogy több mint négyezer koronát vitt el a derék tisztviselő, aki elegáns vivőként élt a várad-i éjszakák csillagai között.

Milotay a sikkasztott összeg töredékével megszökött Nagyváradról. De a nőekkel való összekötötése végzetévé lett. Először Debrecenbe, onnan Temesvárra, majd Szegedre, Fiuméba, Segesvárra és végül Kolozsvárra futkosott, ahol *Dienes István* detektív szerencsésen nyakon csipte.

Mindenünne drága képeslapokat küldött felejthetetlen ideáljának, a Korzó kávéház *Zelma* nevű kasszatündérének.

A levelező lapokban tudatta, hogy hol tartózkodik és hogy régi női ismerőseit kereste fel a felsorolt városokban.

Utolsó levele folytán vasárnap délután *Dienes István* detektívet utnak indította *Jánossy Gyula* rendőrkapitány Segesvárra, ahol a detektív megállapította, hogy *Milotay* Segesvárról Kolozsvárra utazott. Tegnapi Kolozsvárra érkezett *Dienes* és nyomon kísérte *Milotay*t. Megtudta, hogy délben a Newyork kávéházból telefon beszélgetést folytatott a Korzó kávéház kaszírójával. A kolozsvári rendőrség két detektíve segítségével megállapították azt, hogy *Milotay* magát felismerhetetlenné tette, nullás géppel haját levágatta s nagy bajuszát rövidre nyíratta.

Milotay a városból már délután el akart utazni. Ezt megakadályozandó, *Dienes* délután a kolozsvári vasuti állomáson várta *Milotay*t, aki tényleg ki is érkezett a vasuti állomásra s jegyet váltott a Tövis felé induló vonatra. *Dienes* *Milotay*t a vasuti állomáson elfogta s háromnegyed négykor jelentette *Jánossy* kapitánynak, hogy *Milotay* kézre került s öt hétfő este háromnegyed 11 órakor érkező kolozsvári vonaton haza hozza.

A megmotozásnál mindössze 39 koronát talált *Milotay*nál a detektív. A rendőrségen szigorú őrizet alá vették a megtört embert, aki beismer mindent. Ma fogják kihallgatni.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

anol óriasiválasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszerények nagyraktára, múltabak, támgépek, miderek, jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

Huszkoronáért kutathat a Tudomány Egyetem.

A körösbarlangi urbéresek nem hivei a tudománynak.

A múlt évben történt, hogy a Kolozsvári Ferenc József Tudomány Egyetem Bihar megyében nagyszabású kutatásokat kezdett. Így jutottak el a kiküldött tudósok az élesdi járásba Körösbarlang község határába. Pompás területre bukkantak a tudósok. Felfedeztek egy egész sereg barlangot, melyeknek igen nagy jelentőségük van tudományos szempontból, amennyiben a Kárpátok és a Nagyalföld határára vannak. A barlangok egy részét már át is kutatták és megbeesülhetetlen értékű felfedezésekre jutottak.

A tél beálltával a kutatásokat félbe szakították. Az egyetem nem akarta az eddigi sikereket elveszíteni ezért kérelemmel járult az alispánhoz, hogy engedje meg az egyetemnek a barlangok elzárását. A kutató tudósok ugyanis nem akarták, hogy az általuk feltárt barlangokban avatatlan kontárok turkál-

ják össze a földet és ezáltal lehetetlenné is tegyék a további kutatást.

Az alispán a kérvényt kiadta az élesdi főszolgabírónak, aki viszont kiadta az ügyet a körösbarlangi urbéreseknek, akik soha sem kaptak még ilyen előző tudományos írást, valószínűleg nem tudván felfogni a tudósok kutatásainak tudományos értékét, üzleti alapon kezelték az ügyet.

Az urbéresek kimondták, hogy a körösbarlangi barlangokban a kutatást személyenként 20—20 koronáért engedik meg. Ha azonban valaki csak meg akarja tekinteni a barlangokat, ingyen bemehet. Egyszerűen első sorban megnehezítették az egyetem munkáját, másodsorban nem hogy elzárják a barlangokat, de akárkinek is megmutatják, csak legyen valaki, aki kíváncsi.

A legszebb eredményeket a kutatók az úgynevezett Igrez barlangban érték el, de még mindig nem fejezték be az ásatásokat. Most, hogy az urbéresek meghozták ezt a meglepő határozatukat, valószínű, hogy az egyetem félre fog hagyni minden akciót. Remélhetőleg az alispán nem fogja továbbítani az urbéresek csodabogarát, hanem elrendeli az egyetem kérésének teljesítését.

letiltási jegye. A többi orvosi letiltás nélkül maradt el s valószínűleg nem is részesülnek orvosi segélyben.

Igy aztán szabadon dühönghet a legvadabb járvány és ha sürgős intézkedés nem történik, akkor maholnap nem lesz fővendék az iskolában.

Munkatársunk beszélt a közérdekű ügyben dr. Mayer László útszi főorvossal, aki a következő megnyugtató kijelentéseket tette:

— Tudtommal csak veres himlő tizedeli a leánykakat és ez ellen nehéz védekezni. A karácsonyi szünet előtt volt több megbetegedés, ez fokozódhatott a vakáció alatt s ha most úgy találjuk, hogy nagymérvű, akkor két hétre bezárjuk az iskolát.

— Letiltó blankettát mindenkinek adunk, de némely szülő eltitkolja gyermeke baját. A decinficiálás azért történt egy teremben, mert oda járt a legtöbb beteg. Egyénről egyéne terjed ez az epidémia, lappangási ideje 14 nap és így történhetett, hogy az inficiáltak is feljártak. Az iskola most nyit meg és még a mai nap rendkívüli vizitet teszünk, hogy elejét vegyük a járvány további pusztításának.

Járvány dühöng a községi leányiskolában.

Zavar a letiltó jegyek körül. — A növendékek ötven percentje nem jár iskolába.

Váratlanul nagymérvű epidémia lépett föl Nagyváradon, amely ijesztő arányokban terjed. A 7—8—12 éves gyermekek közt újra dühöng a vörheny még pedig olyan vehemensen, hogy az egyik legnépesebb községi iskolának már ötven percentjét eltiltották az előadások látogatásától.

Néhány nap alatt nőtt meg ilyen nagyra a betegek száma s így érthető a szülők közötti alapos aggodalom. Sietünk felhívni illetékes közegek figyelmét erre az állapotra. Sürgős intézkedést várnak a szülők, akik nem merik iskolába bocsátani egészséges gyermeküket sem, attól félve, hogy megkapja a járványos betegséget.

Mert a legtöbb esetben a szomszédoktól kapták a betegséget a gyermekek. Legnagyobb mértékben a Tisza Kálmán téri községi elemi leányiskolában lépett fel a járvány, ahol a tanítók most már csaknem üres padok előtt tartanak előadást.

Alig van kit tanítani. Egyre másra maradnak el a kis leánykák és szinte megdöbbentő az a megfigyelés, amikor a tanító látja, hogy a padban szomszédos gyermekek egymásután maradnak otthon.

Az iskola igazgatónöje **Katonáné Tasnady Róza** minden megnyugtató intézkedést megtett. Szigorúan ellenőrzik a gyermekeket és éppen az ellenőrzés alatt meglepő dolgokra jöttek rá.

Először a fertőtlenítések körül súlyos mulasztás történt. Az iskolának négy terme

van, mind a négyben előfordult megbetegedés és eddig csak egyetlen egy termet dezinficiáltak. A többi háromban vigan várhatták minden reggel a bacillusok áldozataikat.

Az orvosi kezelés tekintetében pedig panaszok merültek föl a szülők körében. Az eljárás az, ha egy gyermek megbetegszik, hogy az orvos letiltó jegyet állít ki és ezt a szülő beadja az iskolához, a tantestület az elmaradást tudomásul veszi s a tanító azt nyilvántartja. Amikor aztán a gyermek ismét mehet iskolába, az orvos a felszabadítást rávezeti a letiltó jegyre, amelyet a szülőnek vissza kell kérni a tantestülettől.

Ezzel szemben megtörtént az a fura eset, hogy jelentkeztek olyan szülők a letiltó jegyért, akik nem is hozták. Gyermekek nélkül, tehát orvosi ellenőrzés nélkül maradt otthon. A tanító a többi gyermektől értesült, hogy bizony ezek is vörhenyben fekdtek.

Ezeknek a növendékeknek legnagyobb része a hegyről való, ahová kényelmetlen a járás. De idejár a városi tisztí főügyész kis leánykája is és sok olaszí uri család gyermeke, akik most a legnagyobb veszedelemnek vannak kitéve.

Az iskolának legtöbb növendéke a harmadik osztályból hiányzik. Összesen tizenöt maradt el s átlag az iskola 50 százaléka van távol az iskolától. Ezek közül 18—20 növendéket kezel orvos, ennyinek van bent a

Meghiusult a román paktum.

Az oláh paktum egyelőre megfeneklett. Az oláhok képviselői ugyanis olyan lehetetlen követelésekkel állottak elő, amelyekről Tisza hallani sem akart.

Az oláhok képviselői — értesülésünk szerint nem idegenkednének a komité felosztásától s szívesen belépnének a munkapártba, ha a kormány politikai és társadalmi követeléseiket teljesítené. Ezek a követelések a következők:

- egy román egyetem felállítása,
- az Apponyi-féle népiskolai törvény gyökeres revíziója,
- román gimnáziumok felállítása,
- a lelkészi kongruának megváltozása aként, hogy a fizeteskiegészítést ne közvetlenül kapják a papok, hanem a felettes egyházi hatóságuk útján,
- a görög katolikus magyar püspökség szervezetének újabb rendezése,
- azokban a vármegyékben, ahol a románság többségben van, a főispán román nemzetiségi legyen, a vármegyei adminisztráció államosítása esetén pedig a román ajku lakosságnak megfelelő számú nemzetiségi tisztviselő kinevezése.

Tisza István gróf miniszterelnök azonban már most kijelentette, hogy e követelések még csak további megbeszélések alapjául sem szolgálhatnak.

A horvát delegátusok.

Zágráb, jan. 5.

Ma folyt le a magyar országgyűlésbe küldendő delegátusok választása. Valamennyi mind koalíciós lett megválasztva.

IGAZ VALÓSAG!

Nem áres reklám! Az általános rossz üzletmenet miatt december 1 től a következő igazán olcsó árak mellett árusítok ajándék- és óriási rakat árú rendelkezésre.

- 1 finom arany női óra 15, 16, 20 koronától kezdve.
- 1 finom arany karkötő óra 39, 42, 45 korona
- 1 arany férfióra 39, 42, 45 kor. na.
- 1 női aranyóra gyémántokkal 32, 35, 38 K-tól kezdve.
- 1 ezüst karkötő óra 8, 10, 12, 15 koronától kezdve.
- 1 acél- vagy nikelőra 4, 5, 6 korona.
- 1 női ezüstóra 7, 8, 9, 10 korona.

- 1 jó ébresztő óra 2, 70, 3, 4 korona.
- 1 nagy ingaóra 15, 17, 20 korona.
- 1 szép, valódi gyémántgyűrű 12, 15, 20 korona.
- 1 briliáns gyűrű 20, 25, 30 korona.
- 1 pár valódi briliánsfüggő 40, 50 kor.-tól 3000 kor.-ig.
- Arany nyaklánc 8, 10, 12 koronától kezdve.
- Arany karikagyűrű 6, 7, 8, 10, 50 kor.-ig.

- Arany lánc 20 gr. 42 korona, 30 gr. 62-50 korona.
- Arany női gyűrű 5, 6, 7 K.
- Arany medaillon 4, 5, 6 K.
- 1 ezüst cigarettadoz 8, 10, 12, 15 korona.
- 6 pár kés, villa, valódi ezüst 14, 15, 17 korona.
- Egy pár arany fülbevaló 3, 4, 5, 8, 10 korona.

Eladó csak készpénzért! Tessék a kirakatot megtekinteni. Saját pénzének ellensége, ki nem győződik meg az olcsó árakról és nem vásárol

HERBST ékszerárúházában, Rákóczi-ut 1. sz.

Mit tegyenek a kivándorlás ellen?

Nem kellene detektívek.

Három főszolgabíró jelentése.

Legutóbb részletesen foglalkoztunk Sándor János belügyminiszter körrendeletével, melyben országos akciót akar indítani a kivándorlás korlátozása végett. Mint megírta a Tiszántul, a belügyminiszter előzőleg tanulmányozás tárgyává kívánja tenni ezt a fontos kérdést és utasításokat ad arra nézve, hogy a kivándorlást esetleg társadalmi uton igyekezzenek a hatóságok korlátozni. Az eddigi szigorú büntetésekkel nem ért célt a miniszter, ezért folyamodott a társadalomhoz. Az első kudarcot valószínűleg követni fogja a második, a társadalmi uton remélt siker meghiusulása. Legalább erről tanuskodik az a három főszolgabírósi jelentés, melyet most küldenek be az alispánhoz.

Az első főszolgabíró, aki a miniszter rendeletére megtette jelentését, Nagy Márton volt, a központi járás főszolgabírája. A jelentés szerint a kivándorlás eddig talán ebben a járásban áll a legjobban. A központi járásban ugyanis annyira szórványos a kivándorlás, hogy annak megakadályozása iránt egyelőre fölösleges minden intézkedés.

A másik jelentést Halász Elemér margitai főszolgabíró tette. A margitai járásban a főszolgabíró szerint tényleg nagyarányú a kivándorlás, de védköteles nem távozott el eddig. A nagymérvű kivándorlás okát sem említi Halász, erre vonatkozólag csupán azt jegyzi meg, hogy nincsenek a járásban titkos kivándorlási ügynökök és ezért a detektívek kiküldése is fölösleges.

A harmadik jelentés Cséféról érkezett. A járási főszolgabíró itt is fölöslegesnek tart minden intézkedést. Érdekes, hogy a főszolgabíró hangsúlyozza, hogy a korlátozást azért tartja fölöslegesnek, mert bár sokan mennek ki Amerikába, mégis ezeknek nagy része visszavándorol. A visszavándorolt emberek igen sok pénzt hoznak haza és megvagyonosodva élnek napjaikat.

A főszolgabírók a legutolsó év kivándorlását vették figyelembe, amikor hatóságilag korlátozták a kivándorlást. A korlátozás feloldása óta tömegestől jelentkeznek az emberek utlevelekért. Alig pár napja jutott köztudatra a korlátozás visszavonása és már száz és száz utlevél iránti kérelem várja az elintéztést a megyeházán.

Tudunk községeket, ahonnan még a községi előjáróság is Amerikába készül és ezért már az ünnepek után be adják lemondásukat.

Egy hónap mulva mindenesetre más képet fog mutatni a kivándorlás és más jelentéseket tennének a főszolgabírók is.

Amerikában pedig nagyon szomorú napok várnak a kivándoroltakra. Ép most érkezett le egy belügyminiszteri körrendelet, mely szerint az Egyesült Államokban főleg a vas- és acél iparágak terén történt üzemi orlátozások folytán igen nagy a munkanélküliek száma.

Amerika már maga is bezárja a kapukat a bevándorlók elől.

Ahol a nóta terem.

Látogatás a váradi cigánynegyedben.

*

Legendás idők alakjai jutnak eszünkbe izzó lelkű, rajongó cigányok, akik valamikor régen a hegedűvel meg a vonóval olyan szép karriert csináltak a Rácz Palik meg a Bihari Sándorok kihalófélben vannak már, de még mindig élnek azok, akik hosszú éjszakákon keresztül huzták a mulató emberek fülébe, akik vigasztalják a magyar embert bánatában, s hangos kacagó jókedvre tüzelik virágos kedvében. Ezeket az embereket, a nóta füstös legényeit kerestük fel tegnap.

A Réten laknak a muzsikus cigányok. Fürdő-utca elején, Széles-utca, Keskeny-utca végén, meg a Körözs-oldalon. Diákkoromból sok kellemes emlék fűződik hozzájuk, arra mentünk mindig leketanulni, a Körözs oldalra a fűzfabokrok árnyékába. Megbámultam a fekete cigánylányokat, kimondhatatlanul imponált mélytűzi, igéző tekintetük. S míg én unottan recitáltam, hogy

Dónc eris felix, multos numerabis amicos
Tempora si fuerint nubila: solus eris;

a másik bokorban megcsendült a magyar nóta, serdülő cigányfiúk sirni tanították a hegedűjeiket. Becsuktam a könyvem, lehunytam a szemem s ki tudja hol, merre kalandozott gondolatom.

A diákkori emlékek egész özöne lepelt meg, amikor beléptem az első muzsikus lakásba. Az egész család otthon volt. A család fő újságot olvasott, két gyermek az asztal szélén játszadozott, az anya hallgatta az ura olvasását.

Az apa reámveti tekintetét s siet tudtomra adni, hogy ismer ő engem, már csak azért is, mert minden újságíró is, ha máshonnan nem, hát a kávéházból.

— Engem öregem nem nagyon ismerhet — mondottam — mert kávéháza nem járok. Mondja csak, magáé ez a ház?

— Igen?

— S a tudományával szerezte?

A tudomány szó láthatólag kellemesen érinti s büszkén vágja rá:

— Avval én kérem s nincs egy fillér adósság se rajta.

— S ez a két gyermek a magáé?

— Igen. Van még egy nagyobb is. Az Kolozsváron van. Minden este a New-York kávéházban muzsikál. Ő a primás. Csak huszonegyéves és már primás. Úgyes fiu, meg jó fiu. Takarékos. Szeretik is. A Mágánás Club multságain mindig ő muzsikál.

Az anya csendesen, szó nélkül hallgatja az ura beszédét s a végén megjegyzi: — Bizony jó fiu az kérem, megérdemelte a gondozást. Meg okos is. Már tiz esztendőskorában úgy olvasott a Friss Újságból, mint a vízfolyás.

Ettől fogva felváltva beszélnek. Dicsérik a gyermekeiket s amit az egyik elfelejt mondani, azt a másik mondja el. S szávaikból kiárad a meglepedettség, a boldogság s mikor az utcáról visszaneztünk az egyszerű, sárga kis házikóra, eszükbe jutott:

— Istenem, milyen kicsi helyen elfér az a nagy boldogság!

Aztán mentünk tovább; sorba jártuk az igénytelen kis házakat, a feszületes kicsiny szobácskákat.

Egy helyt egy szomorú öreg asszonyt találtunk. Elmondotta, hogy az ura „flótás” az egyik váradi bandában, de az is olyan szomorú, mint ő. Még most is siratják fiukat, akit tavaly temettek el.

— Huszonnégy éves volt — mondotta — A Pannoniában volt eimbalmos. Egyszer nagy urak mulattak, kiknek az az ötletük támadt, hogy az udvar közepére állították ki a cigányokat s ott huzatták. Télviz ideje volt, meghűlt a fiam s három hét múlva ki volt terítve.

Itt elhallgatott egy kis időre, aztán rávetette tekintetét s megkérdezte:

— De mért tetszik ezt kérdezni?

Mikor megmondottam, hogy újságíró vagyok, egy szekrényből egy papirost kotorászott elő s átadta.

— Tessék elolvasni, okos fiu volt, ezt is ő írta.

Kezembe vettem a sárgult papirost s olvastam:

— Gondolatok és sziporkák.

— Tehát bölesmondások — gondoltam magamban.

Egy párat fel is jegyeztem csakugy kutyafuttában.

— Az embereknek hiába van eszük, most a cipőjük sarkával gondolkodnak. Boldogok azok, akiknek hamar elkopik a cipőjük sarka, mert akkor az eszükkel kezdenek gondolkodni.

Ez volt az első sziporka, mely alapjában véve igaz, mivelhogy ha elkopik az embernek a cipője sarka, kezd az eszével gondolkodni s vagy rögtön megcsináltatja, vagy előbb szidja a susztert s csak azután csináltatja meg.

Ime a második. Ez már rimel:

— Isten, ki fenségbe burkolod magad, mért van az, hogy sok ember tagad?

A harmadik egy sejtelem teli kérdés:

— Egy helyben libeg most ajkám; nem zavarja meg nyugalma gyenge szél, vagy kis vihar. — De vaj, ki tudja a jövőt?

A papirosok között versekre is bukkanok. Ezek azt hiszem nótaíróknak készültek. Kettőt feljegyeztem. Az egyik egész takaros, a másik kissé érthetetlen. Itt következnek:

Báránfelhők uszkálnak az égen

Szeret az én kisangyalom éngem

Ha nem szeret azt sem igen bánom

Életemnek ugyis végét járom.

A másik:

Ülök a divány szélibe

Rózsám, hogy kerülés te ide?

Ej galambom

Ringó bimbóm

Mit nevensz?

Ha nem szeretsz

Akkor mehetsz.

Visszaadom az írásokat az öregnek.

— Tegye el jó asszony. Úgyes dolog mind s magának kedves emlékek.

*

A harmadik házban csupán három tizéves legénykét találok. Muzsikálni tanulnak — kottából.

— Hát ti kottából tanultok, kérdeztem tőlük.

— Igen, felelt az egyik, — bátyám küldte a hegedűiskolát.

— Mi a te bátyád?

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámbáz-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készít: egyszerű és műbutorokat, teljes lakásberendezés, valamint mindennemű asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi áraz anyagokból. Telefon 99. sz.

— Főhadnagy Brassóban. Novemberben lett főhadnagy.

Eg szen meglepett a fiu beszéde s magam is érdeklődéssel veszem kezembe a cigány főhadnagy küldötte kottáskönyvet. Kinyitom. Az egyik oldal fenti jobb sarkából egy különös szó kandikál felém:

— Kandur.

Jobban megnézem, akkor látom, hogy G-dur volt valaha s a fiuk pajkosságából korrigáltak rajta.

Meg sem kérdezhetem tőlük, mért tették ezt, egy öreg cigányember lép be az ajtón. Hetven körül járhat már, de a haja most is olyan fekete, mint a szurok.

— Kit tetszik keresni? kérdi tőlem.

— Ezért meg ezért jöttem.

— Akkor jó helyen jár az ur, mert én híres ember vagyok. Én muzsikáltam ki ötvennyoleban a királyt Derecskéről.

— Érdekes lehetett. Mondja el öreg bácsikám hogy volt az?

— Hosszu história, de elmondom. A király, meg a királyné ötvennyoleban Debrecenbe mentek. Ahol elment a kocsijuk kiesődült alakosság s a parasztok legszebb lovaikon kísérték a kocsit egyik falutól a másikig. Muzsájából tették, a vármegye rendelte ki őket. Derecskén megpihent az uralkodó pár s az egyik vendéglőben a lakáj tojást főzött nekik. A kocsit ki áll a vendéglő előtt, senki sem szállott ki belőle. Mi muzsikusok odabent voltunk s annak a rossz Somogyi Ferkének huztuk. Rossz pára volt ez a Somogyi, mindig dorbézolt, s mikor a nagyurak ott voltak még akkor is kiabált ránk:

— Azt huzzátok, hogy Kossuth lova megérdemli a zabot.

Ó volt az ur, s parancsolt: huztuk. A király pedig mikor meghallotta a hegedünk szavát kihívatta a lakáját s hajtattott tovább Sáránd felé, ott hagyta a tojást főzetenül.

Itt elhallgatott az öreg, várta a hatást.

— Hát Somogyi Ferke mit huzatott azután? — kérdeztük.

— Azután? Egész éjfélig ezt huzatta. Tizenkét óra hosszat.

Evvél véget is ért a diskurzus. Az öreg bácsinak szemmel láthatólag jól esett, hogy elmondhatta s még távozásul is hangoztatta, hogy bizony ilyen híres ember vagyok én.

*

Aztán mentem hazafele. Még egyszer visszaakartam térni, hát ha az a három fiu el tudta volna játszani a Gaudeamus igiturt.

Kovács Sándor,

A japán császári pár Európában. Párisból írják: A japán császári pár ez év folyamán hosszabb tartózkodásra Londonba, majd onnan Párisba megy. Párisból a japán császári pár hosszabb körúton ellátogat a kontinens minden fontosabb fővárosába.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szépábrítás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

A zárórai szabályrendelet.

A jogügyi bizottság ülése.

Az üzleti záróról szóló törvény csak a községekről és a fővárosról intézkedik, azonban jogot ad a törvényhatóságoknak, hogy a törvény keretein belül önálló szabályrendeletben gondoskodjanak a nyílt üzletek zárójáról. A törvény főcélja, hogy a kereskedelmi alkalmazottak naponként kellő pihenő időhöz jussanak.

Nagyváradon a kereskedelmi és iparkamara vette kezébe a kérdést s el is készített egy szabályrendeletet, amelyet a kamara átküldött Nagyvárad városához.

A város tanácsa a szabályrendelet-tervezetet véleményes javaslat végett átadta a jogügyi szakbizottságnak, amely tegnap délután vette ezt a fontos, nem csak a kereskedőalkalmazottakat, hanem az üzlettulajdonosokat és a nagyközönséget is érdeklő, szabályzatot tárgyalás alá.

A jogügyi szakbizottság lényeges módosításokat ajánl s szorosán a törvényhez alkalmazkodva, a szabályzat-tervezet leglényesebb intézkedéseinek megváltoztatását kívánja.

A kamarai szabályzat a törvénytől eltérő kategóriákat állapít meg a záróra vonatkozásban: a rendes boltok (ruhakereskedők, divat, rövidáru stb.) zárójárát este fél 8, a fűszerkereskedők segéddel bíró szatócsok este 8, — a tulnyomólag élelmiszert árulók és segéd nélküli szatócsok fél 9, és a cukorka üzletek zárójárát éjjel 10 órában állapítja meg; szombat este az összes üzletek fél 9 órakor zárandók. Lényeges még a kamara szabályzatában az, hogy a gyógyszertárak drogéria árúkat csak este fél 8 óráig árusíthatnának.

Ezzel szemben a jogügyi bizottság a kategóriákat sem fogadja el, hanem a törvényben meghatározott kategóriákhoz ragaszkodik s ehhez képest javasolja, hogy a rendes üzletek este fél 8 órakor, a fűszer-, szatócs és tulnyomólag élelmiszert árusító üzletek fél 9 órakor, a cukorka üzletek pedig éjjel 1 órakor zárandók. Szombaton este pedig fél 10 órakor legyen általánosságban a záróra.

A gyógyszertárakra nézve a jogügyi bizottság törvénytelennek tart mindennemű korlátozást, mert a patika közegészségügyi intézmény, nem iparüzlet s a belügyminiszter felügyelete alá tartozik.

A szabályzat-tervezet többi intézkedéseit csekélyebb módosításokkal elfogadta a szakbizottság.

*

Az Apolló építésénél a vasbeton födélnek erősebb kivitelénél felmerült 8 ezer korona többletköltségre nézve a szakbizottság azt véleményezi, hogy az összeget a város fizesse meg a vállalkozónak.

A Szent László-téri villamos bódéra nézve pedig azt javasolja a szakbizottság, hogy ha a villamos vasut bontotta el a régi bódét, jelöljön ki a város új helyét, ahova a vasut azt újból felállítsa, ha pedig a város bontotta el, a városnak kötelessége azt újból felállítani.

A jogügyi bizottság ülésén különben jelen voltak: dr Thury László elnök, Harmathy Károly, dr Medvigy Gábor, dr Váradi Odön, dr Olasz Béla és dr Déri István.

A nagyváradai toloncház 1913. évben.

A züllöttek statisztikája.

Érdekes kimutatást állított össze Kemény L. Ignác rendőrkapitány, a nagyváradai toloncház lakóiról. E kimutatás alapján megtudhatjuk, hogy a nagyváradai társadalom mennyi züllött existenciát kénytelen megtűrni. A statisztika óriási emelkedést mutat az utóbbi tíz évet illetőleg. Ez az emelkedés az 1913. évi 21. t. e.-nek, a csavargótörvénynek, illetőleg a csavargótörvény életbelépésének és könyörtelen szigorának tudható be.

Az állandó lakók.

Nagyváradon bűnöző, csavargó és elítélt és toloncházba zárt egyének száma 1195. A legutóbbi, 1903-i statisztika szerint 522 váradai férfi és nő ült a toloncházi zárkák pricesein. A szaporodás 673. Az 1195 ember közül 854 férfi és 341 nő. A férfiak közül iparos foglalkozású 254, határozatlan foglalkozású 400, földműves 200. A nők közül felirónő, eseléd 241, semmi foglalkozást nem tudott megnevezni 100.

A vendégek.

Vendégek azok, akiket idegen városból, vagy Nagyváradról más városba utaztat (toloncol) a rendőrség. Szintén bűnözők, vagy csavargók. Ilyen egyén 725 aludt a múlt évben a toloncházban. 513 férfi és 212 nő. Ezek közül 125 embert külföldről toloncoltak vissza Magyarországra és közben nálunk megpihentek. A tíz év előtti statisztikával összehasonlítva a szaporulat 496.

Amit elfogyasztottak.

A toloncházi lakók két csoportját összevetve összesen 1920 ember élvezte a város vendégszeretét. Ennek az 1920 embernek természetesen enni is kellett adni.

Kemény L. Ignác rendőrkapitány erre vonatkozó statisztikája szerint elfogyasztottak 17655 adag főtt ételt és 20959 adag kenyeret 5993'66 korona értékben. Ezt az összeget a város fedezi.

Érdekes szám az 17875 is. Ennyit tesz ki az 1920 ember által leült napok száma. Ennyi idő alatt ennyi emberrel egy egész várost fel lehetne építeni.

És most, mikor előttünk fekszik ez a szomorú statisztika, amikor látjuk, hogy mennyi energiát kötnék haszontalanul önkéntelenül is eltérbe kell, hogy nyomuljon a dologház kérdése. Határozott szükség van a dologházra. Nemesak azért, mert olvasó cikkekhez juttatja a közönséget, hanem a csavargók, züllöttek és bűnösök megismerhetik a munkában rejlt örömet.

Hisszük, hogy azt, ami már több vidéki városban megvan és bevált, a dologházat a közel jövőben nálunk is felállítják.

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESET BEVAJÁNLAV. TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK

ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE

NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“

ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményű

sérvkötőt,

anatómiai sérvkötők,

szuszpenzoriumok, fecskendők és betegápolási cikkeket, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálak, bidég,

amelyek a sérvet állandóan visszatartják, műtá-

bak és művégtagok, gummi cikkek, hari-nyák stb és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztű, «Habig» kalap, ere-
deti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..HIREK..

Tájékoztató.

Jan. 10. A Katholikus Növédőegylet karácsonyi színjátéka.

Jan. 10. Prot. Nőegylet teestélye a Vigadóban

Gróf Mikes János püspök Nagyváradon.

Széchényi püspök vendége.

Tegnap este óta illusztris vendége van a nagyváradai püspöki rezidenciának. Gróf Mikes János szombathelyi megyéspüspök jött Nagyváradra gróf Széchényi Miklós megyéspüspökünk látogatására.

A szombathelyi püspök tegnap este, a budapesti gyors vonattal érkezett meg Nagyváradra. Fogadására megjelent az állomásnál Széchényi Miklós püspök Brém Lö-rinc titkára kíséretében. A kölcsönös szeretetteljes üdvözlések után a díszes fogat az ősi püspöki palotába vitte a főuri vendéget.

Mikes János gróf a mai napon lesz a püspökünk vendége. Ma délelőtt a nagyváradai lat. szert. káptalan tagjai tisztelegnek nála, este 7 órakor pedig gróf Széchényi püspök vendége tiszteletére estebédet ad, melyre a káptalan tagjai hivatalosak.

Vizkereszt — Háromkirályok napja.

A róm. kath. egyház ma ünnepli a háromkirályok ünnepét. A távol Kaldea, Arabia, Perzsia egén csillag támadt, mely szokatlan fényvel, hívogatólag jelezte Annak eljövetelet, akit Taeifus és Svetonius szerint egész kelet várt.

A szent királyok követték a hívó jelt s elhozták ajándékaikat imádatuk jeléül, leborulva imádták az isteni kisdedet.

Az egyház ma tartja a vizszentelést, a honnan az ünnep nevét vette. Kegyeletes szokás e napon a házszentelés, mikor a háromkirály nevének kezdő betűivel: G. M. B. jelölik meg az ajtókat.

Az összes templomokban ünnepélyes szentmisék lesznek. A székesegyházban 9 órakor gróf Széchényi Miklós megyéspüspök tartja a szent misét és dr. Ferdényi Kálmán papnevelőintézeti tanulmányi felügyelő mondja a szentbeszédet.

Mise közben a magy. kir. honvédezenkarral megerősített székesegyházi ének- és zenekar a következő egyházi műveket fogja előadni:

Dr Szemethy Géza: Eccc sacerdos magnus.

Filke: Ünnepi mise (D-dur.)

(Graduale) Kristinus: Omnes de Saba venient.

(Offort.) Filke: Reges Tharsis.

* **Személyi hír.** Dr. Hoványi Géza országgyűlési képviselő tegnap hazaérkezett Nagyváradra.

* **Karácsonyi színjáték a Patronázs-egyletben.** Vasárnap, e hó 11-én délután 5 órakor a Katholikus Növédőegylet pártfogoltjai gyönyörű karácsonyi színjátékot fognak előadni a Szent László menedékház nagytermében. A színjáték címe: *Bethlehemi Bakter*. A pártfogolt lányok lelkes buzgalommal készülődnek az estére, nagy-nagy szeretettel foglalkoznak a szép karácsonyi szindarabbal, és igyekezetüknek meg is lesz a méltó, szép sikere. Belépődíj 50 fillér.

* **A főgimnázium ünnepe.** A premontriek helybeli főgimnáziumának tanácskara és tanulóifjusága ma ünnepli az intézet kegyurának dr. Takács Menyhért jászóvári prépost prelatusnak névnapját. Ez alkalomból Smetka L. Ödön igazgató tanártársainak segédlete mellett ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tart. Délben a premontriek társházában városunk egyházi, polgári és katonai előkelőségei gyűlnek össze a rend főpapja tiszteletére rendezett díszében.

* **Hymen.** Molnár Bálint január 10-én délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét a Nogáll-uteai Szent Vince-intézet kápolnájában Tuka Mariska urleánnyal.

* **Sebestyén-Steiner Dezső előadására nem akad publikum.** A szabadkőműves Társadalomtudományi Társaság szabadiskolát létesített az idén, ahol a tanulni vágyó polgárságnak „népszerű” előadásokat szoktak tartani az elszabadult gondolat bajnokai, mint Biró Márk, Agoston Péter és Sebestyén-Steiner Dezső is a többek között. Ez utóbbi az erkölcsről beszélt volna a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében vasárnap d. u. 5 órakor. Már fél 4-kor odaállított vagy tíz kereskedőseged melegegni. Volt még négy felnőtt ember s ezzel be is van fejezve a jelenvontak hosszú sora. 14. mondd tizennégy halandó volt kíváncsi Sebestyén erkölcsi előadására s még ők sem elégíthették ki kíváncsiságukat, mert Sebestyén ur látva az érdeklődést, resignált hangon kijelentette, hogy az előadás elmarad: ezután feltűnés nélkül távozott.

* **Matiné a tárlaton.** A Tibor-Fekete-Karácsonyi-Balogh tárlat vasárnap délből zárult be. Ez alkalommal szép sikerű matiné rendeztek a megyeháza nagytermében. Antal Sándor látta el a kofereiner szerepét. Pukyné Szkurka Ilona gyönyörű énekével elragadta a közönséget. Várady Aladár remek dalát az Alkonykor... kezdetül énekelte, majd a [sok tapsra a Cigánybáró nagy áriáját adta elő. A kitűnő zongorakíséretet Várady Aladár nyújtotta, Dutka Ákos borongós költeményeket olvasott fel, Feldmann Hugó saját szép valzerjét s egy másik hatásos és hangulatos kompozícióját játszotta, Jancsovits Jenő poetikus novellát olvasott fel. Fényes Lajos futurista verseit olvasta fel. Ezzel a tárlat véget ért. Az anyagi eredmény mérsékelt.

* **Temetés.** Tegnap délután temették el nagy és őszinte részvét mellett özv. Auspitz Adolfné. Dr. Adorján Armin és dr. Adorján Emil édesanyjukat gyászolják az elhunytban. Temetésén dr. Kecskeméti Lipót tartotta a gyászbeszédet.

* **Tisztújítás a mérnök és építész egyesületben.** Vasárnap délből fél 12 órakor tartotta meg tisztújító közgyűlését a Nagyváradai Mérnök és Építész Egylet nagyváradai osztálya. A közgyűlésen Száhlender Károly elnökölt. Megválasztották Korbély József társulati főmérnököt elnöknek, titkár lett Vámos Dezső kir. főmérnök, pénztárnok Máthé János máv. mérnök, könyvtárnok Schier Ferenc kir. mérnök. Az új tisztikar nevében Korbély József mondott köszönetet a bizalomért.

* **A katonai beszállásolások megváltása.** A katonai beszállásolásról és a katonatartás megváltásáról alkotott városi szabályrendelet alapján az egyes házakat illető férőhely kimutatások elkészítettén, illetőleg kiigazítván, azok a mai naptól számítandó 8 napon át a katonai ügyosztály 31. számú hivatali helyiségében oly felhívással tétetnek ki közszemlére, hogy az ezen kimutatásban megállapított katonatartási kötelezettség ellen 8 napon belül Eleméry Ferenc tanácsnokhoz felszólamlás adható be. Ez alkalomból különösen felhívom az érdekelt háztulajdonosok figyelmét azon körülményre, hogy a katonatartási kötelezettség a kivetett katonák mindenike után évenként február hava 15-ik napjáig a városi pénztárba befizetendő 5 korona illetékekkel megváltható s az esetben az illető ház a katonatartási kötelezettség alól — rendkívüli körülményeket kivéve — a befizetés évére felmentetik. Február 15-től történő megváltás esetén a kivetett katonák után egyenként 8 korona illeték fizetendő. Minthogy a megváltási illetékek beszállásoli alap címén összesítettnek és a gyakorlatokra bevonuló vagy átvonuló katonaság elhelyezésére szolgáló barakk-épületek emelésére fordítatnak: kettős célt ért el a lakosság azzal, ha a katonatartást megváltja, mert egyrészt a fizetés évében háza a beszállásolási alól mentesítve lesz, másrészt a befizetett összeggel a katonai beszállásolási terheitől való végleges megszabaduláshoz nyújt segítséget. Felhívom ennél fogva az összes háztulajdonosokat, hogy ingatlanukat terhelő katonatartási kötelezettség iránt érdeklődni, a kivetési lajstromokat megtekinteni s a tartási kötelezettség megváltása tekintetében idejekorán intézkedni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1913. december hó 28-án. Rimler Károly polgármester.

* **Vidéki hírlapírás.** Az Aradi Közlöny felelős szerkesztője: Bolgár Lajos megvált állásától s helyét Rudnyánszky Endre foglalta el. A Pécsi Ujlap szerkesztését Tihanyi János vette át Hortobágyi Józseftől.

* **Vihar a DMKE gyűlésén.** A DMKE szegedi gyűlésén tárgyalták a cirkvenicai üdülőház ügyét, melyet 96,000 koronáért vett az egylet azzal, hogy a vételárát a házjövendelméből fizetik, de a jövendelem 2 és fél év alatt 16 korona volt s így a szerződés az eladót tönkre tette volna. Izgatottan kérdezték: hol van az üdülőházra gyűjtött 53,000 korona? A kedélyeket azzal csillapították, hogy a pénzt legnagyobb részt más kulturális célra fordították. Gallovich főtitkár nyugdíjazása keltett még nyugtalan-ságot, kit 16 évi működés után évi 4000 koronával nyugdíjaztak. Vizsgálatot rendeltek el Zsiross Mihály főszámvevő ügyében, aki 2000 koronával több fizetést vett fel évente, mint amennyi járt.

* **Elveszett Uri-utca** a Sas-háztól a Grósz Zsigmond-féle házig egy briliáns arany gyűrű. Az elveszett gyűrű Imrlk Kornélia zenetanárnő tulajdona. A becsületes megtalálót kérjük, hogy a megtalált ékszert juttassa vissza a tulajdonos kezéhez Uri-utca 5. sz. alá, ahol 10 K jutalomban részesül.

* A görög katolikus karácsony.

Január 7-én, szerdán ünneplik a görög szer-tartású hívek karácsony ünnepét. A görög karácsony három napig tart és így pénteken végződik. Az idei karácsonynak különös jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy — ha Miklószy István hajdudorogi püspöknek ama kijelentése, hogy az 1915. esztendő már a Gergely-naptárral kezdik a görög katolikusok is, valóra válik — akkor az idei karácsony az utolsó, amelyet a magyar görög katolikusok külön ülnek meg.

* Szalárd iránt nem érdeklődnek az orvosok. Szalárdon jelenleg Jakó Sándor a körorvos, aki azonban még csak orvosszigorló és így a vármegyei szabályrendelet értelmében nem teljesíthet szolgálatot. Annak idején hónapokig hirdette a főszolgabíró a körorvosi állást, azonban nem hogy pályázó akadt volna, de még csak érdeklődő sem volt. Így Jakó Sándor tovább is megmaradt hivatalában. Most ismét felszínre került az orvosi állás kérdése, azonban végleges rendezést most sem lehet elérni. A főszolgabíró ugyanis azt jelentette, hogy Jakó Sándor feladatának minden tekintetben megfelel, tehát továbbra is meghagyandó annál is inkább, mert pályázati hirdetésekkel csak a kiadásokat növelnék, de eredményt nem érnének el.

* Két hajcsár. Tegnap két hajcsár összeveszett, mert az egyik a másik tudta nélkül adott el marhákat. A rendőrségen feljelentést tett a társ és kérte a letartóztatás elrendelését sikkasztás miatt. Jánossy Gyula főkapitány-helyettes előtt tisztázódott az üzleti nexus, mire a feljelentett hajcsárt elengedték. Azonban a vásárból feljött az egész falu igazolni a feljelentett személyazonosságát, nehogy a karácsonyi ünnepeket — oláh lévén — börtönben töltsse. Nagy gándiummal vitték haza.

* Kulturkép a béli járásból. A béli főszolgabíró tegnap jelentést tett járása közállapotairól. A jelentés főrésze tulajdonképpen a közegészségügyi áll potokra vonatkozik. E szerint a béli járás úgy fest papíron, mintha Ázsia valamelyik megközelíthetetlen helyén feküdne. A nép az egészségügyi intézmények iránt egyáltalán nem érdeklődik. Ha betegség adja elő magát, egyáltalán nem vesznek orvost igénybe, hanem felkeresik a kuruzslókat és azokkal kezelik magukat. Tisztaságról itt szó sem lehet, a nép akkor takarít, mikor a főszolgabíró elrendeli és az eljáráság feljárja a házakat. A főszolgabíró véleménye szerint ezen az állapoton csak úgy lehet segíteni, ha a nép műveltségét fokozzák. Ez azonban igen nagy nehézségekbe ütközik, mert a járásban nincs elegendő iskola. A mai állapotokon majd csak évtizedek múlva lehet segíteni, ha a rendelet alapján épülő iskolák elkészülnek. Szomorú, de való kis kulturkép ez.

* A tamáshidai Körözshid. A tamáshida—micskei útvonalon lévő Fekete-Körözshid teljesen elkészült. A hid teherpróbáját a miniszter január 12-re tűzte ki. A teherpróbára a miniszter Székely Sándor mérnököt küldte ki.

* Pepi jótékonyága. F. hó 4-én este 9 órakor az Apolló mozgó-színházban vendégszerepelt Littmann Pepi kabaréénekesnő. Az ingyen kenyér beszerzésének gyarapításához felajánlotta az est jövedelmét — Az Apolló-színház igazgatósága 59 koronát küldött be Kemény kapitány címére, irván, hogy 595 korona bevételnek 10 százalékát adományozták az Apolló-színház igazgatói a szegényeknek, mely összeget a polgármester kezeihez juttatta Kemény r. kapitány.

* A megyei közutak. A vármegye közuti alapjának költségvetésében 30000 korona van felvéve 1914. évre az összes vinális utakra. Székely Sándor mérnök tegnap javaslatot terjesztett be a 30000 korona felosztására nézve. A javaslat szerint 30000 koronából 29000 koronát 37 ut építésére kijavítására kell fordítani. A fennmaradó 1000 koronából a rendkívüli kiadásokat fedezik.

* Kisértet a háztetőn. Furesa jelenetnek voltak tanui tegnap virradóra a Templom-tér lakói. Ugy hajnali öt óra tájban a járókelők megrémülve látták, hogy Svartz Samu templom-téri kereskedő háza tetején a legnagyobb nyugalommal egy halotti lepelle burkolt, robosztus alak járkál fel és alá. Ujsághordó asszonyokból, zöldségárús asszonyokból álló publikum lélezetét visszafojtva nézte a nem mindennapi éjszakai látványt. A közelben cirkáló rendőrszót is figyelmes lett a hajnali kisértetre, aki a világ legháboríthatatlanabb nyugalmával járt fel-alá a magas háztetőn, közben érthetetlen szavakat mormolt. A rendőrszót hivatalból fogta fel a rejtélyes ügyet és erőlyesen rászólt a különös kisértetre: — Szálljon le onnan, kiesoda maga. Mit keres odafenn?

Egy hatalmasan megtermett, széles vállu vörös zsidóember volt a „kisértet“ a vállán az imádkozásoknál használatos „tálesz“, a homlokán és jobbkarján a „twilem“ — a kezében az „imakönyv“ — úgy járkált már órák óta a háztetőn, hideg éjszakai levegőben, sőt ami a legfeltűnőbb, kalap vagy sapka sem volt a fején. Kétségtelennek látszott, hogy egy örült mániakus a szerencsétlen, aki vallási tébolyban szenved. A szomszéd házak lakói közül többen ismerték is. Rösenbaum Dávidnak hívták, közel 10 esztendeig volt különböző elmeorvászati lakói. Az a szerencsétlen ember rögeszméje, hogy csak szabad ég alatt és magas helyről lehet Isten igéit hirdetni. Tíz évvel ezelőtt hasonló eset miatt került a nagyváradi elmeorvászati házba, majd onnan a Lipótmezőre. Nemrégiben bocsátották el a Lipótmezőről próbaképpen, egyideig nyugodtan viselkedett, de tegnap ismét erőt vett rajta furesa rögeszméje. Hosszas dulakodás, ijesztgetés után sikerült lecsalogatni a háztétről. A mentők szállították be az elmeorvászati házba, ahonnan aligha szabadul ki életében.

* Összeköttetésünk a Balkánnal. A Balkán államokkal üzleti összeköttetésben álló, illetőleg ily összeköttetésbe lépni szándékozó kereskedőket és iparosokat értesítjük, hogy a „Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete“ megalakította saját kebelében a Balkán-csoportot, mely egyéb kitűzött feladatai között olyan nagykereskedők érdekében, akiknek a Balkánra külön utazót alkalmazni nem volna gazdaságos, kollektív utazókat fog kiküldeni a kelet piacaira, Szerbiába, Bulgáriába, Görögországba, Törökországba és a szükséghez képest más országokba is. Ezen intézményre azon figyelmeztetéssel hívjuk fel a közfigyelmet, hogy amennyiben a kollektív utazóknak megbízásokat kívánnak adni, akár a Balkán államokra, akár pedig más országokra is, közzöljék e szándékukat a cikkek és piacok részletes megjelölésével a „Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete“ irodájával (Budapest, VI. Gyár u. 4. sz.) ahol az egyesület Balkán-csoportja szolgálni fog megfelelő kollektív utazóval. Nagyvárad, 1914. évi január hó 3-án. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József sk., elnök. Dr. Sarkadi Lajos sk., titkár.

* Egy nagyváradi mérnök Csehországban agyonlőtte magát. Tegnap délután híre futott a városban, hogy egy közismert fiatal ember Hela Jenő Schieblan csehországi városban agyonlőtte magát. — Hela Jenő itt végezte iskoláit itt is volt önkéntes. Schieblanban végezte a bányász-mérnöki tanulmányait. Öngyilkosságának oka reménytelen szerelem.

* Mikor lesz az országos vásár Margitán. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a kereskedelmi miniszter ur megengedte, miszerint a Margita községben f. é. január 7—9-re eső országos kirakó és állatvásár ez évben kivételesen január hó 8—10-én tartassék meg. Nagyvárad, 1914. január hó 5-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* Az árvák karácsonyfájára. A mult szokásaihoz híven a karácsonyi szent ünnepek alkalmából a városi árvaházban is állítottak fel karácsonyfa. Városunk nemes lelkű emberbarátai közül igen sokan hozzájárultak nagybecsű adományaikkal a karácsonyfa felállításához. A kegyes adakozók névsora a következő:

Grócz Béla 20 korona, N. N., Gly, dr Bundala Mihály, Kollányi Ferenc, Fröhlich János és György, Kálmán Ferenc 10—10 korona, özv. Sal. Ferencné, Kny Antal, Papp Anna 5—5 korona, B. V., V. G., 4—4 korona, Dr. Wimmer Julián, Mihálovics Áron 3—3 korona, Butyka Lajosné, L. L., Róth Miklós, Veiszlovits Lajos, dr. Stokker József 2—2 korona, Ken. z. Sándorné, Szélesné, Nagy Gyuláné, Szilágyi Ilonka, Ruff testvérek, Balogh Mihály 1—1 korona, Tly., H. H., névtelenek 60—60 fillér, Kovács Lajosné, N. N., N. N., N. N. 50—50 fillér, N. N. 40 fillér, N. N. 20 fillér. Továbbá özv. Kádár Jánosné, Steiner Viktorné, Stepper Ottóné, ifj. Weisz Bernát cég cukorka bonbonier Benedek, Aszódy Mihály és Hirschmann Fülöpne cukorkákat, Huzella játékokat, Janky utódna Csatáry 50 drb narancsot, Hubert Vilmosné 3 füzér füget 40 drb narancsot, Láng József könyveket és tolltartókat, Petrovics Mihály cukorkát és karácsonyfa szálakat, Fiumei kávébehozatal mézeseket és Adria kenyér-gyár részvénytársaság kalácsokat adományozott. A kegyes adakozóknak köszönetet mond az árvaház igazgató választmány nevében Eleméry Ferenc tanácsnok.

* Jó családból való fess 26 éves katolikus özvegy nő házvezetőnek ajánlkozik nőtlen vagy özvegy uri emberhez, ahol állandó, nyugodt otthon legyen és 6 éves kis fiát is eltarthassa. Falusi háztartáshoz eléggé jól ért. Nem a nagy fizetés, hanem a jó bánásmód. Plebániára is elmegyek. Czim a kiadóhivatalban megtudható.

* Kereskedeimét végzett róm. katolikus leányt irodai munkára keres a Tiszántul kiadóhivatala.

* A nar ysebeni ügyédi kamara Nagyszebenből jelentik: A nagyszebeni ügyédi kamarában a napokban tartották a tisztújító közgyűlést. A kamarába összesen 141 ügyvéd tartozik, ezek közt 63 oláh, 42 magyar, 36 szász. Az oláhok a szászokkal tartottak és közös listájuk keresztül is ment. Így az új kamarai választmányt hat oláh, öt szász és két magyar ügyvédből alakították meg.

x Ossi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

* **Érdekes hangverseny!** A Fekete Sas nagykávéházban kedden este a nagyváradai honvédek zenekara előadja Feldmann Hugó Excelsior keringőjét, mely a Szigligeti-színházban nagy sikert aratott. A hangverseny műsora a következő: 1. Gladiátor induló, Sousa Hugó. 2. Nyitány. „Tanered” c. op., Rossini. 3. Excelsior keringő, Feldmann. 4. Nagy egyveleg, „Bánk-Bán” c. op., Erkel. 5. a) Ejjeli üdvözlés, dal (szárnykürt solo) Storeh; b) Szerelmem nótá, „Az obsitos” c. op., Kálmán. 6. a) Ein Albumblatt, Wagner; b) Csárdás, a „Denevér” c. op., Strauss. — Szünet. — 7. a) Blase a way, angol egyveleg, Schmidt; b) Néger tánc, Holzmann. 8. Strauss—Millöcker—Suppé, nagy egyveleg, Ziehrer. 9. A természet dalosai, keringő, Ziehrer. (A következő hangverseny szombaton.)

* **Uj női zenekar a Koronakávéházban.** Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rácz Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedű és kuplé énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedű és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szolista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bőgős és Fonyó Tihamér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a Nevetőférfi, Katona dolog, a Mozi-király stb. és az összes klasszikus újdalokat. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor Szives pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

Áruraktár leredukálása folytán

mélyen leszállított árak

Kossuth-utca
elején.

Kertész S. Sándor

női divatruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vászna, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosóbarhetek, zephierek és kartonok.

Kész női és férfi fehérneműek Paplanok. Szörme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésárúk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

* **Husfűtölést** elvállalok. Bém-utca 11. szám.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli időnyre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchenyi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő „**Bartos harisnyája tartós.**” Helyi és vidéki telefon-szám 1359.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leg egyszerűbbtől a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, fűveggházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sárkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autombilforgalmi r. t.** helybeni fiókja autombilokban, pneumatikokban, valamint az összes autombil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó autombilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle témciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

x **Aki sikerrel akar hirdetni**, forduljon a Leopold Testvérek hirdető vállalatához Budapest, VII, Erzsébet-körút 41, ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőnek díjmentesen.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magukat egy régi ismerősükkel Pista barátjakkal, a mint ráneznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban **szerezhet be** mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagő-kapu mellett.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Ingtalan eladás.** Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r. t.

x **Ezerféle játék** liúznak. Leányoknak gyönyörű szép ajándéktárgyak, felöltőknek ridikűrök, manicűrök és fésű készletek nagy választékban kaphatók a *Párizsi Bazárban* Sas alatt.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11-95.

x **Érdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* Telefon 832 sz.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevron vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevron v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35-39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calozrik, téli cipők, fehérneműek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketé-nél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Felhívás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, u. m.: férfi és női őrnyök *óriási választékban*, női, férfi és gyermek téli kesztyűk, gallérvédők, női lélekmelegítők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és acélárúk és egyéb disztárgyak *óriási választékban* fél áron alól. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyeztük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS** és **TÁRSA**.

x **Gyászkalapokból** nagy választék érkezett **UJHELYI RÓZÁHOZ**, Rimanóczy-utca, Royal-kávéházzal szemben. 4 óra alatt bármely modell után készülhet gyászkalap. Tisztelettel **UJHELYI RÓZA**, Rimanóczy-utca 2. szám.

x **Meghódította a hölgyeket** **MILE JULIETTE** elsőrendű mellfűző különlegességeivel *Színház-utca 4.* Adorján palota (Emke mellett) Telefon szám 827.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

x Házvezetői állást keres vidéken plebániára egy középkori intelligens úri nő, a háztartás minden ágában jártas. Címe megtehető a kiadóhivatalban.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főútleletünkől megérkeztek. Meglehető **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül

vétel **STERNBERG** és eladás
régiség, ékszer és műkereskedés
Szt. László-tér, Kishidfő.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárdá
épületében kaphatók.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Kedd délután: Aranyeső; este: Felhő Klári.

Szerda: A feleségünk. (Bemutató előadás.)

Csütörtök: A feleségünk.

Péntek: A feleségünk.

Szombat: Tatárjárás.

Vasárnap délután: Budagyöngye; este: Katonadolog. (Bemutató előadás.)

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága felhívja a t. bérlőket, miszerint a bérlés második felét — minthogy az már esedékessé vált — a színház titkári hivatalában mielőbb befizetni sziveskedjenek.

Felhő Klári. A magyar népszínműirodalom egyik értékesebb terméke, a Felhő Klári van műsorra tűzve ma kedden este, amely alkalommal, a népszínmű eredeti szépségein kívül kétségtelenül nagy vonzóerőként fog hatni a szereposztás különlegessége is. A címszerepet Kállay Jolán énekl, a drámai szerep közül azonban mindenestre értéként említjük fel, hogy a főbb

női szerepeket E. Kovács Mariska és Polgár Mariska, a férfiszerepet Bihari Ákos játssza. Tehát csupa par excellence szalon művésznőket és művészt fog látni a publikum, akiknek művészetét a népszínműekben csak nagy ritkán élvezhetjük.

Bemutató a Szigligeti-színházban. Szerdán este nagyszabású bemutatóelőadás lesz a Szigligeti-színházban. Színrekerül Balázs Sándor, a pályadíjoszorozott szerző, a fővárosban is oly gyorsan népszerűvé vált vígjátéka: A feleségünk, a mely nálunk pompás kiállításban és rendezésben kerül színre.

Katonadolog. Két nagyszabású, hatalmasan fölépített finálén kívül tizennyolc zenészáma van a jövő vasárnap bemutatóra kerülő Zerkovitz-operettnek, a Katonadolognak. A harmadik felvonásra jut a tangó. Egész különleges tangó lesz ez, legszebb részletei a hatvannál is több figurából álló híres táncnak, amit Révész, a népszerű táncos tanított be. Erdélyi Miklós a rendező-trükkök egész tárházával vonul föl a bemutatón.

EGYESÜLETEK

...

Ujságírók gyűlése. Az Ujságírók Egyesületének választmánya ma délután 3 órakor ülést tart a Royal-kávéház külön termében.

IRODALOM

...

Uj Idők. Arany János 1853-ban írta egyik növendékének elbeszálásáról azt a kritikai tanulmányt, a mely az Uj Idők e heti számában kerül először a nyilvánosság elé. Az irodalomtörténeti jelentőségű kéziratot kívül ott találjuk még ebben a számban Mikszáth Kálmán egyik elbeszélését, a mely a nagy író hagyatékából került elő. Herceg Herene új regénye. A hét sváb, Pekár Gyula novellája, Krudy Gyula zsánerképe. Somlay Károly elbeszélése mellett a füzet közli még Zuboly érdekes cikkét a világszép esászárnéről. Eugéniáról és arról a magyaros karakterű divatról, a melyet a esászárné uralkodásának tetőpontján honosított meg Párisban. Tábori Kornél cikke a pesti művészmodellekről, Horváth Béla utleírása. Sas Ede és Reichard Piroska verse stb. tarkítják még a lap szövegrészét, míg a képek felölelik az elmúlt hét fontosabb eseményeit.

Mária-Kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti Bernhard Zsigmond S. J. (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 korona, külön rendelve 2 korona, Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

A Mária-kongregáció leglényegesebb feladata. Komárik István S. J. — Isteni programmpontok. Csávossy Elemér S. J. — A missziók ünnepe. — Beszélő szivek. — A szülők áldása. Szabó Irma. Két sajtóapostol O. H. — Máriás világszemlénk. — Levelek egy Mária-leányhoz. Laci bácsi. — Kongregáció élet. — Irodalom. — Telefon.

Katholikus Szemle. (1914. Első füzet. XXVIII. évfolyam. Szerkeszti: dr. Mihályfi Akos egyetemi tanár.) Huszonnyolcadik évfolyamába lép a katolikus művelt társadalom legerősebb, legtartalmasabb és legkedvesebb lapja. — A szerkesztő kitünő munkája és ügyszeretete nagyra, életerősre nevelte ezt az organumot, amelynek minden egyes száma csak növeli bizalmunkat, erősíti önértékünket; minden egyes száma csak felfelé, csak előre tart. Mostani száma vezetőhelyén dr. Stukner János mutatja be az embert a gondolat és akarat megvilágításában. Dr. Platz Bonifác földrajzi szemlét, b. j. nagyobb tanulmánya erős megvilágításban szemlélteti újabb regényeinket. Vécseiné-Jankovich Lujza bájos novellája nyitja meg a szépirodalmi részt az „Utolsó sugár”-ral. Itt aztán meg kell állapodnunk. Tragikus véget ért, nagy katolikus költőnk: Rudnyánszky Gyula „Isten”-hez küldött, vak szemekkel, látó lélekkel irt mélységesen megnyugtató, nagyszerű költeményét közli a Katolikus Szemle. Ezt követi Björnstjerne Björnson szubtilis novellája. „A szegények”. Merényi Lajos közli Eszterházy Pál Boldogasszony-magnificatját. A mindig érdekes színházi szemle következik ezután és a külföldi folyóiratok szemléje, gd. nagyértékű, mély szemléldésű magyar folyóiratok szemléje s végül a könyvismertetések és bírálatok elmaradhatatlan fűszerező sója rekeszti be a füzetet. A folyóirat előfizetési ára évi 10 korona; a Szent-Isiván-Társulat rendes tagjai azonban illetményül kapják.

Örökimádás című hitbuzgalmi folyóirat 1. száma rendkívül dus és érdekes tartalommal jelent meg, amelyből kiemeljük a következő cikkeket: Dr. Tiefenthaler József: Értsük meg egymást. — Klett S. J.: Oltárszentség és igaz lelkiség. — Z. K.: A kisdéd Jézusról és a Szent Areról nevezett Teréz nővér karmelita szűz. — T. Róma: A szentségi Krisztus diadalnapjai Columbiában. — Br. Hornig biboros körlevele az Oltár-egyesület terjesztéséről. — Történelmi Tár. E valóban életrevaló folyóirat a Központi Oltár-egyesület (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 75.) kiadásában jelenik meg s előfizetési ára egy évre csak 3 korona. Ajánljuk a t. előfizetőink pártfogásába. Szerkesztő: Dr. Tiefenthaler József.

NYILTÉR

...

Ajándékoknak

mindenfajta fali és zseb-
órákat, ékszereket, ezüst
evőeszközöket

Ezüst cigaretta tárcákat
igen alkalmas ajándéktárgyak

SCHMUTZLERNEL

nagyon olcsón szerezhetők be.

Ócska arany és
ezüst beváltás!

TÁVIRÁTOK

□ □ □

A schizma-pör.

Maramarossziget, jan. 5.

Kemény István tagadó vallomása után Voropesuk bűnbánó vallomást tesz, hogy ő nem vallott a vizsgálóbíró előtt igazat. Azt hitte, hogy hamis vallomással kimekülhet a bajból. Kihallgatták még Kolocsavin Vaszlit, Muszkur Tódornét és ezután a tárgyalást január 19-ére halasztották.

Khuen hályoga.

Budapest, dec. 31.

Khuen-Héderváry január 12-én Budapestre érkezik és meg fogja operáltatni balszemét. Ezen is hályog képződött s a veszedelmes operáció elé féltő gonddal néznek a politikai vezérek, mert Khuenben látják a jövő emberét.

41 rabot agyonlöttek.

Kairó, jan. 5.

Durhában, a közeli hatalmas fogházban tegnap lázadás tört ki. Több rabot az örök át akartak kutatni. Egyszerre csak a rabok egyike megütött egy őrt, a mi általános támadásra volt jeladás. A foglyok több őrt bántalmaztak. Néhány ór a fogház falára mászott föl és a levegőbe lőtt, majd mikor ez nem használt, éles töltéssel lőtt a rabokra, a kik közül négyet megöltek, ötöt megsebesítettek. Röviddel azután a rend helyreállt.

A zaberni eset.

Strasszburg, jan. 5.

Tegnap kezdődött Reutter ezredes és Schadt hadnagy pörének tárgyalása ugyanannál a törvényszéknél, a mely Forstner báró hadnagyot szabadságvesztésre ítélte. Reutter ezredes a birodalmi büntetőtörvény és a katonai büntetőtörvény ellen elkövetett több vétségrel vádolják, Schadt hadnagyot pedig ezenkívül még tettleges bántalmazással is. Az ezredparancsnoknak különösen azt rójják föl bűnül, hogy folytonos törvényellenes cselekedetekkel bitorolta a végrehajtó hatalmat.

Agyonlöttek egy aviatikust.

Páris, január 5.

Didier francia aviatikust, aki azzal tette híressé nevét, hogy mint bombavető a mexikói fölkelők szolgálatába szegődött, a mexikói kormánycsapatok statáriálisan agyonlöttek.

Egy család pusztulása.

Ausse, jan. 5.

A hátulsó Klumbachvölgyben egy parasztember feleségével és gyermekeivel szánkázni ment. A szán, amelyen összesen he-

ten ültek, hirtelen sziklás helyre jutott. A kormányos elvesztette fejét és a szán egy meredek helyen lezuhant. A völgyben lakók csak egy velőthasogató sikoltást hallottak, de mire segítségül siettek, már csak borzasztóan összezuzott holttesteket találtak.

A munkapárt győzelme.

Nagykároly, jan. 5.

A Szatmármegyében lefolyt megyebizottság, tagválasztásokon a munkapárt győzött. Több függetlenségi vezető ember, köztük Földes Béla, kimaradt. A megválasztott 114 tag közül 80 munkapárti.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Írta: Cseres Andor. 15.

— Jehova! — fohászodott halkan a leány, — hát ilyen is lehetséges! Judit és Eszter története mind semmi ehhez képest. Hát van, létezik vallás, mely a bukott nőt felemelje! Mért kellett nekem örökké azt hallanom, hogy bűnösök azok, akik a keresztények esábitó szavára hallgatnak? Oh hát van mentségök azoknak is, akik elbuktak! Van tiszta és üde forrás, amelyből lehetnek! és én úgy szomjazom, úgy vágyom!

Mikor Grünblatt Hermina a hívekkel együtt a templomból eltávozott, a templom ajtajánál elmosolyodott. Elgondolta, hogy ime, csak egyszer volt a más vallásúak templomában, először hallott beszédet férfijakról, melyben a nő bűne és erénye volt csoportosítva és már el is feledte a maga Jehováját és csak arra az Istenemberre gondolt, ak, a bűnös nőt, Magdalai Máriát magához emelte.

— Hát lehet ez? — suttogta félhangon, — bizony nem lehet! és öklével megfenyegette a templomot, de csak úgy, hogy senki ne lássa.

Feltette a papról, hogy ezt a prédikációt neki mondotta és ilyen elfoglaltatása mellett észre sem vette, hogy lord Blankhurst oldala mellett lépeget.

Hirtelen feltekintett a hideg angolra és elpirult.

És ime, most már pirulni is tudott.

A férfi észrevette ezt, gyöngéd figyelemmel hajolt hozzá és így szólt:

— Megértettem szavait és eljöttem, hogy kísérem legyek.

— Nagyon lekötöleztet mylord! — válaszolt a leány, — ezek a templomok nem igen szoktak kellemesek lenni, ma azonban jól éreztem magamat.

— Oh Istenem! — válaszolt Blankhurst, — mintha csak néhai nőm hangjának csengését hallanám. Beszéljen, myladi, beszéljen, kérem, bármit, csak hogy hallhassam újra és újra.

— Nagyon szerette őt mylord? — kérde Hermina, feltekintvén az angol acélszürke szeméibe, ahonnan jóság tekintett rá.

— Nagyon, myladi! és csak az a nagy bajom van, hogy gyermekeimnek meg nem mondhatom elvesztésének történetét.

A lord szeméiben komorság ült e szavai alatt.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRUGER ALADÁR.

KÖZGAZDASÁG

□ □ □

A Gazdasági Egyesület ülése.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület esütörtökön, január hó 8-án, délelőtt 10 órakor igazgató-választmányi gyűlést tart, melynek tárgyai: A tenyészbika- és sertés-vásár ügyében kiküldött bizottságnak véleményes előterjesztése. Esetleges előterjesztés és indítványok. *Elnökség.*

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.40
Buza májusra	— — —	11.40
Buza októberre	— — —	10.66
Rozs áprilisra	— — —	8.66
Rozs októberre	— — —	8.30
Zab áprilisra	— — —	7.48
Zab októberre	— — —	7.45
Tengeri májusra	— — —	6.55

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	841.—
Osztrák hitelrészvény	—	633.50
4%-os koronajáradék	—	82.70
Osztr. magy. államv.	—	716.—
Jelzálogbank	—	434.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	521.—
Hazai bank	—	289.—
Magyar bank	—	531.50
Keresk. bank	—	3815.—
Rimamurányi	—	640.50
Salgótarjáni kőszén	—	737.50
M. Alt. Kőszénbánya	—	1005.—
Közuti vasut	—	628.—
Városi villamos	—	343.50
Adria	—	570.—
Atlantika	—	—

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bömer-tár.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkban különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlet díj értékét saját zárja alatt, ön maga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

Aki hirdetni akar

még pedig eredményesen, az forduljon a

„LEOPOLD“
hirdető va lalathoz
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 41.,

ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnék. Minden felvilágosítás a t. c. hirdetőknél díjmentesen

Ha nincs megelekedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnonföld-palota) és meglápi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalomra és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövegek.

Helyi és vidéki telefon 980.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesítem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét át tanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTA TOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

101810/H. 1913.

Hirdetmény

a IV. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1914. évi január hónapjában az állandó fizetést, nyug- vagy tiszteletdíjat huzó állami, törvényhatósági, közalapítványi, községi, egyházi, társulati és magánintézetek, tisztviselők, hivatalnokok, közegek, nyug-avagy kegydíjat huzó özvegyek, állandó alkalmazásban levő üzletvezetők, felügyelők, kezelők, könyvvivők, pénztárnokok s általában a 80 koronánál több havi díjat huzó segédek, segédunkások, állandó fizetést élvező lelkészek, tanárok, tanítók, nevelők, írók, művészek, hivatalosok stb. a keresetadó negyedik osztálya alá tartozó keresményüket — az alább említendők kivételével — a részükre ingyen kiszorgatandó vallomási íveken január 20-ig a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál) bevallani tartoznak, azonkívül a vállalatok és intézetek igazgatósága, előjáróság, pénztár, földbirtokos vagy üzlettulajdonos, akitől vagy amelytől az adóköteles fizetését huzza, szintén, kötelezhető arra, hogy a mála, illetve üzletében állandó fizetés mellett alkalmazott egyének név- és fizetésjegyzékét az adókövető hatóságnak nyújtsa be.

Az adókötelesek az összes rendes fizetést, nyug-kegy- vagy tiszteletdíjat, szóval mindazokat a járandóságokat, melyeket az állásukkal egyéb köztől bármilyen néven nevezendő szolgálatuk fejében akár készpénzben, akár természetnyelvben, akár egyéb járulékokban élveznek — folyó évi, vagy ha az a folyó évre megállapítható nem volna, az előző évi állapot szerint a vallomásba felvenni tartoznak.

E keresmények bevallása alól azok az illetmények sem vételnek ki, amelyek adóztatás tárgyául nem vehetők, mert annak elbírálására: vajjon valamely készpénzbeli vagy természetnyelvbeli járandóság, avagy egyéb járulékok és keresetadó negyedik osztálya alá esik-e vagy sem, kizárólag az adó kivetésére illetékes közegek vannak hivatva.

A IV. osztályu keresetadó alá tartozó járandóságoknak az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékból történt valótlán bementése vagy be nem vallása (1875. XXIX. t.-c. 31. §) jövedéki kihágás, melynek bírsága 1—8. annyi, mint az összeg, melylyel az államkincstár megkárosított. Kár összegnek vétetik az az összeg, melyet a közadók kivetésére illetékes közegek jogérvényesen megállapítottak.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek tisztviselői vallomást nem adnak, ezeknek illetményeit az illető vállalatok és egyletek kötelesek bevallani, a kivett keresetadótőlük beszédni és az állampénztárba évnegyedenként beszorgáltatni.

Tisztek, tisztviselők és hivatalnokok, kik fizetéseiket állami, vagy államkezelés alatt álló közalapítványi pénztárból huzzák, vallomást adni nem kötelesek, ezen adókötelesek keresetadóját a pénzügyi hatóság szabja ki és havi levonások után a közpénztár szedi be.

Ha valaki a IV. osztályu keresetadó tárgyául veendő több rendbeli illetményt élvez, ilyen esetben a IV. osztályu keresetadó az illetmények szzevont szzege után vétetik ki.

Kelt Nagyváradon, 1913. október hó.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

A jó bornak

nom kell czógér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett ötterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésű borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **bononak naponta felvételnek.**

Két középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak
— fizetéssel — felvétetik
a Szent László-nyomdába.

Telefon 249.

Telefon 249.

Mezey János és Tarsa

NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCZA SARKÁN

elismert szolid fűszer és csemege üzletében

megérkeztek

a friss őszi és téli árak

u. m.: angol theák, thea-rum, thea-sütemények. Déli és hazai gyümölcsök. I-ső rendű fűszerárak, főzelék és conservek. Mindenemű csemegek, csemegeborok, pezsgők, bel- és külföldi cognac, likörök, czukorkák nagy választékban. Faj-kávékeverék, gyorspörkölő megpörkölve és meleg állapotban kiszolgálva. Őszi töltésű ásványvizek, forrás termékek, Pontos méret, **jutányos ár**, tisztán kezelt árak, ildomos és gyors kiszolgálás.

Téli bevásárlásra legalkalmasabb forrás.

A n. érd. közönség szives pártfogását kérjük tisztelettel

Mezey János és Tarsa

1 lit. 1903. évi pecsenye-bor 120 K.

Uj! Csipke, himzés és Uj! harsnya üzlet Uj!

nyílik meg december 23-án
Rákóczi-ut 5. sz. a. Eddig még
nem létezett olcsó árakkal.

Tisztelettel

Friedman Jenő.

101810—1913.

Hirdetmény

a III. osztályu kereseti adó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az adózók kötelesek 1914. évi január 20-ig üzletük, vállalatuk vagy egyéb hasznóhajtó foglalkozásuk után az adóvet megelőző három évi, vagy ha az üzlet, vállalat vagy foglalkozás annyi év óta még fenn nem állana, az annak megkezdésétől számítandó, illetőleg fennállása idejére eső kereseti vagy üzleti tiszta nyeresémet bevallani.

Évi tiszta nyeresémnek vétetik az üzletből vagy foglalkozásból eredő összes jövedelemnek az a része, mely az üzlet, vagy foglalkozás folytatásához szükséges kiadások levonása után fennmarad; az üzlettulajdonosnak s általában az adófizetésre kötelezettek oly kiadásai azonban, melyek nem az üzlettel vagy foglalkozással járnak, hanem akár magának, akár pedig a családjának és hozzátartozóinak fentartására szolgálnak, a jövedelemből keresményből le nem vonhatók.

Ak több vállalatból-, kereset-, illetőleg jövedelem forrásból huz jövedelmet, köteles minden egyes vállalatról, üzletről vagy keresetről külön vallomást adni.

Azok az adókötelesek, kik segédekkel dolgoznak, tartoznak a vallomá-hoz segédmunkáik jegyzékét csatolni, mely jegyzékbe a segédek nevei, az üzletbe vagy foglalkozásba belépésük ideje, havi vagy évi fizetésük pontosan kiteendő.

Az az adózó, aki az adókötelezettek és adótárgyak összeírása után lép a III. oszt. keresetadó kötelesek sorába, adóköteles üzletének megnyitása napjától két hónap alatt köteles vallomást adni.

A III. osztályu keresetadó alá eső jövedelemnek bevallására, valamint az üzletben alkalmazott segédek bejegyzésére szolgáló űrlapok az adózóknak a községi előjárók (városi adóhivatalok) által ingyen szorgáltatnak ki.

A bevalló az űrlap egyes rovatait kitölti, s annak bizonyításául, hogy az adatokat saját tudomásához képest pontosan és lelkiismeretesen közzölte, eskü helyett polgári becsületszava zálogául: nevével, valamint a bevallás napját és helyet aláírni köteles.

E vallomás fentebb kitűzött határidő alatt a községi előjárásnál (városi adóhivatalnál) nyújtandó be.

Mindazok az adózók, kik üzletüket, vállalatukat, keresetüket vagy jövedelem-forrásukat az államkincstár megrövidítésére irányított szándékból az adókötelezettek és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlannal mondják be, vagy elti kolják, avagy vallomásukat bizonyíthatólag hamisított adatokra alapítják, az adótárgynak egészben vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1909 évi XI. t.-c. 93. (az 1913: 50.000. sz. hiv. összeállítás 201. §-a értelmében büntetettek.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek igazgatóságának és felügyelő-bizottságának tagjai, a jelenléti jegyekért járó összegekre nézve, valamint az ily vállalatok és egyletek ügynökei ügynöki díjaikra nézve vallomást adni nem tartoznak. Ezeket az összegeket az illető vállalatok és egyletek kötelesek bevallani, illetve kimutatni. (1875. évi XXIX. t.-c. 16. §. 1909. évi 126.626. sz. pü.-min. körr.)

Kelt Nagyváradon, 1913. október hó.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra között eszközöltenek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasztási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat**, végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával**, a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

A Magyar Földrajzi Intézet

Világatlása,

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több mint 130.000 helynevet.

A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. Ez az egyedüli magyar nagy kézi atlasz, mely a művelt közönség minden ilyen atlaszszal szemben tamasztható igényét kielégíti.

szerkesztik :
Kogutowicz Károly dr.
és Littke Aurél dr.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . . . 50 K
Ára a füzetekhez való díszes félbőrgyűjtőknak . . . . . 10 K
Megrendelhető a díszes félbőr kötésű kiadás is (megj. 1914. jul.) 60 K

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.
Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest, V. Rudolf-tér (Margithíd, pesti hídfő.)

Ha tisztán kezelt jó
minőségű és izléses

fűszer és csemegeárúkat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangu fűszer és csemege kereskedését,
bor, pezsgő, déligyümölcsök és cukorkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozal.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Telefon szám 13-72.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint:
disz- és ígás-szerszámot, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készíték a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Fűszerei telefonja 55. sz.

Ajándék cikkek mint kollekciónk,
diszek, mikulások

megérkeztek és kiárúsításuk

JANKY ANTAL UTÓDA

Szt. László-téri üzletében megkezdődött.

Mély tisztelettel:

Telefon
szám 8

JANKY ANTAL UTÓDA
(Cégtulajdonos: **Csatáry József.**)

Telefon
szám 8

NYERÉSEK TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Tisztelettel értesítjük a nagyra
becsült megrendelőinket, hogy

**lakatos és gazdasági
gépműhelyünket
Lukacs György-u. 14. sz. a.**

helyeztük át. Hol mindennemű lakatos
munkák és gépjavitások gyorsan és szak-
szerűen eszközöztetnek. Kiváló tisztelettel

RUFF TESTVÉREK

**Belépési felhívás.
A Polgári Takarékos és Segély-
Szövetkezet**

Kossuth Lajos-utca 4. szám.

**1914. január 1-én megnyitja
19-ik évtársulatát**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. *Vidéki tagok a berizetések postai csekk útján is eszközölhetik.* Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

a) a heti befizetések $\frac{9}{10}$ része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. **A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.**

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékos- és segély-szövetkezet”
igazgatósága.

Belépési felhívás.

**A Nagyvárad Agrár Takarékos-
pénztár Részvénytársaság**
(Rimanóczy-u. 7.) kebelében működő

**Biharvármegyei Községi és
Körjegyzők Takarékoszövetkezete**

1914. év január hó 1-én megnyitja

VI-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton hívja fel Biharvármegye és Nagyvárad város t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő. Az új évtársulat három évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön, másrészt, hogy tagjainak olcsó, hetenként 1 koronás részletekben visszafizethető kölcsönöket nyújtson.

Vidéki tagok a befizetéseiket postai csekk útján, díjmentesen teljesíthetik.

Az évtársulatba való belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kiállított kötvények bélyeg és illetékmentesek.

A belépni szándékozókat kérjük, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben jelentkezni sziveskedjenek. Ugy a felvétel, mint a heti befizetések a hét bármely napján délelőtt 9-12-ig, délután 3-5-ig eszközölhetnek.

Nagyvárad, 1913 december hó.

Biharvármegyei Községi
és Körjegyzők Takarékoszövetkezete.

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban
háló-szoba-, ebédlő- és
szalon berendezéseket,
ugyszintén előszoba és
konyha berendezést.
Hívásra megjelenek.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos
és énekes könyv, díszes
vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda
részvénytársaságnál.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába
vágó új munkákat és javításokat
jutányos árban. Takarékos
tűzhegyek állandóan ratáron.
Költségvetést kívánatra küldök.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

**házhöz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 4-20 K és 5 K.**

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott kar-
mantyus portlandcement csöveket az
összes szabványos méretekben és ahhoz való idom-
darabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint
portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementáru-
gyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását,
hidak és vízmedencék szakszerű
építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és**
költségvetéssel szolgál.

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.